

Interview met Lendersprijswinnaars 2015 Rob Veen en Wouter de Vries

Raymond Creemers

Op de RAVON-dag 2015 is voor het eerst in de historie een Lendersprijs, betaande uit een sculptuur van een boomkikker en een oorkonde, uitgereikt aan een duo: Rob Veen & Wouter de Vries. Zij hebben elkaar gevonden in hun passie: de bescherming van Europese reptielen en amfibieën. Zij ontvangen de Lendersprijs voor het exporteren van kennis en van het RAVON-gedachtegoed naar het buitenland. Het is mooi dat ze elkaar daarbij gevonden hebben, ze mogen trots zijn op hun werk en we hopen dan ook dat deze prijs een verdere stimulans voor hen betekent om hun goede werk voort te zetten.

Rob Veen is een natuurbeschermers in hart en nieren, die al vele jaren een belangrijke bijdrage levert aan natuurbescherming in het departement de Creuse (Midden-Frankrijk). Sinds 1996 runnen hij en zijn vrouw Claire samen hun Natuurcentrum Tigouleix. Hij is een buitengewoon goede waarnemer van dieren en hij blinkt uit in het enthousiast uitdragen van zijn geweldige kennis van de natuur in de vorm van lezingen, excursies, nieuwsbrieven en begeleiding van grote groepen Nederlandse studenten. Daarmee levert hij een grote bijdrage aan de natuurbeleving van Fransen, Belgen en Nederlanders.

Wouter de Vries is de motor achter de organisatie van diverse lokale monitoringsprojecten in verschillende Europese landen. Het concept dat in 2011 door hem in zuidwest-Spanje (Sierra Norte de Sevilla) werd neergezet is in de daarop volgende jaren ook uitgerold over noordoost-Polen en, in nauwe samenwerking met Rob Veen, ook in de Creuse (2015). Inmiddels zijn er al honderden mensen die deel hebben genomen aan deze bijeenkomsten, waaronder ook ervaren RAVONners die hun veldkennis en hun enthousiasme hebben over weten te brengen op lokale vrijwilligers.

Voor het eerst in de geschiedenis van de Lendersprijs werd de prijs uitgereikt aan een duo, hoe hebben jullie dat ervaren en hoe zijn jullie bij elkaar uitgekomen?

Voor ons beiden was het winnen van de prijs onverwacht, we waren allebei min of meer toevallig in Nederland en dan laat je de RAVON-dag niet schieten. Eigenlijk zijn we bij elkaar gekomen via onze gezamenlijke vriend Martijn van de Loo, die samen met Wouter het internationale monitoringsprogramma EPMAC lanceerde in Polen en Spanje. Martijn ging al op jonge leeftijd met Rob Veen mee op herpetologische verkenningsstochten door Zuid-europa. In 1999 ontmoetten ook Wouter en Martijn elkaar in Noordoost-Polen tijdens hun afstuderen en amfibieën-onderzoek met Amphi Consult (een Deens ecologisch adviesbureau gespecialiseerd in amfibieën-bescherming in Europa). Zij hebben de handen ineengeslagen om de Educative and Participative Monitoring for Amphibian Conservation (EPMAC) op te zetten en in 2015 werd dit programma uitgebreid naar het onderzoeksgebied van Rob Veen (De Creuse) in Midden-Frankrijk. Onze fascinatie voor het waarnemen en ontdekken van amfibieën en een gezamenlijke vriend hebben ons dus bij elkaar gebracht.

Rob Veen

Rob; jij en je vrouw Claire runnen een mini-camping en natuureducatief centrum in de Creuse, midden op het Franse platteland. Hoe ben je bij deze plek uitgekomen en hoe was dat bij de start van Tigouleix?

Dit komt eigenlijk door Sergé Bogaerts. Wij gingen heel lang geleden marmersalamanders fotograferen. Sergé belandde daarbij in ijskoud ijswater en we klopten aan bij vriendelijke mensen om weer op temperatuur te komen. We kregen whisky en pannenkoeken aangeboden en een droog bed, in een geweldig mooi gebied. Dit was mijn eerste kennismaking met de Creuse. Al snel bleek het ook nog mogelijk om hier een mooi stuk grond te kopen. Ik vertelde dit tegen mijn vriendin Claire en we hebben de sprong in het diepe gewaagd. We gingen zoeken naar een locatie, trouwden en zijn er heel naïef gaan wonen. Achteraf gezien allemaal best eng, maar het is gelukt. We leven hier echt in een prachtig gebied.

Wouter; je bent al een tijd weg uit Nederland en doet veel onderzoek in Oost- en Zuid-Europa, je werkt op veel plekken. Zijn er overeenkomsten tussen al die mooie plekken die door jou bezocht zijn?

Sinds mijn stage in Biebrza in Noordoost-Polen in 1998 tot op de dag van vandaag ben ik het grootste deel van het seizoen buiten in het veld actief met amfibieën onderzoek ten behoeve van bescherming

in Europa. De grootste overeenkomst tussen de gebieden en landen is dat er overal een uitdaging te vinden is en nieuwe dingen en inzichten te ontdekken zijn. In alle landen blijken de amfibieën te overleven onder de meest fascinerende omstandigheden. Overal komen amfibieën voor en hebben een aantal soorten goed functionerende metapopulaties, zelfs in gebieden met intensieve landbouw en grote menselijke invloeden.

De gebieden waar ik echter het meest van geniet zijn die delen met nauwelijks menselijke invloeden, zoals de Deense duingebieden, verlaten voormalige landbouw- en bosgebieden en eilanden in Estland, de Litouwse hoogvenen, de Poolse beekdalen, moerassen en bossen, uitgestrekte duinen, moerassen de kurkeiken-bossen in Zuidwest-Spanje en de bergachtige gebieden in Frankrijk en Italië.

Hoe staat de bescherming van de herpetofauna en vissen er in het buitenland voor?

Rob: Hahahahahahahahaha, die hoeven hier in Frankrijk helemaal niet beschermd te worden, zelfs de geelbuikvuurpad is hier een talrijke soort. We hebben hier een soort RAVON de (GMHL) Groupe Mammalogique et Herpétologique du Limousin, die onderzoek en bescherming hoog in het vaandel heeft. Verder zijn Fransen erg trots op hun land, en dat kan soms de bescherming makkelijk maken, zo in de trant van... "uw opa kende de geelbuikvuurpad ook al onder de Occitaanse naam Simou". Als je ze daarop aanspreekt is het ijs al gebroken.

Wouter: De jongere lidstaten in de EU nemen de richtlijnen ten aanzien van natuurbescherming beslist serieus. Mede hierdoor is er in

John Melis (links), interim voorzitter Raad van Toezicht, feliciteert Wouter (midden) en Rob (rechts) met hun Lendersprijs. (Foto: Jöran Janse)

landen als Estland, Litouwen en in Noordoost-Polen een relatief groot aandeel van het landoppervlak aangewezen als Natura2000-gebieden. Het is natuurlijk ook een voordeel voor de natuur dat de bevolkingsdruk er relatief laag is. Bij de aanleg van grotere wegen en spooruitbreidingen wordt er grootschalig gecompenseerd en gemitigeerd en hierdoor blijven metapopulaties functioneren op een landschapsschaal.

De hoge natuurwaarden zijn echter niet enkel in de natuurgebieden aanwezig, ook in de landbouwgebieden en in het stedelijk gebied zijn nog hoge natuurwaarden aanwezig. Door de veranderingen in het landgebruik nemen de algemene natuurwaarden over grote oppervlakten echter snel af. Spanje is al veel langer aangesloten bij de EU. Ondanks de achteruitgang blijven er uitgestrekte gebieden met een rijke biodiversiteit aanwezig. In Andalusië is zo'n dertig procent van het oppervlak beschermd Natura2000-gebied. Hierbinnen zijn de natuurwaarden bijzonder hoog, maar er is relatief weinig aandacht voor het beschermen en behouden van de biodiversiteit. In Denemarken, Duitsland en andere West-Europese landen worden de EU-richtlijnen ook serieus genomen en forse investeringen gedaan om met alle macht een aantal soorten amfibieën te behouden. De monitoring en mitigerende en compenserende maatregelen zijn grote investeringen, maar er wordt ook via maatwerk geïnvesteerd in soortenbescherming.

Passie en enthousiasme zijn jullie gemeenschappelijke deler/kenmerken. Wat vind je belangrijk om anderen te leren?

Rob: Dit vind ik de belangrijkste vraag, en ook de makkelijkste. Ik ben oorspronkelijk leraar van beroep, educatie is voor mij vanzelfsprekend. Wat ik ook altijd heb gedaan, is geluisterd naar mensen die mij inspireerden door hun kennis over de herpetofauna. Vrienden als Robbert Snep, Sergé Bogaerts, Martijn van de Loo, Romuald Dohogne, Laurent Rivière, Domin Dalessi, Ton Stumpel, Henk Strijbosch, en zo veel anderen, ze beseffen misschien maar gedeeltelijk hoeveel ik geleerd heb uit die ellenlange gesprekken.

Wouter en Rob feliciteren elkaar met het winnen van de Lendersprijs. (Foto: Jöran Janse)

Voor 'leraar' Rob is educatie vanzelfsprekend.

Ik heb op de een of andere manier het geluk gehad altijd de goede mensen om me heen te verzamelen. Mensen die me steunden, vertrouwden en soms ook afremden, zowel in Nederland als in Frankrijk. Misschien wil ik dat wel overbrengen, zorg dat je fijne vrienden om je heen hebt en luister naar ze, naar jong en oud.

Wouter: Het belangrijkste voor mij is om anderen te faciliteren zodat ze zelf dingen kunnen leren waar ze mee verder komen. Jarenlang heb ik geprobeerd anderen inzichten over te brengen die ikzelf heb verkregen. Tijdens mijn maanden- en jarenlange studies in onder andere Polen, Estland, Denemarken, Spanje en Nederland heb ik amfibieën goed leren herkennen in alle levensfasen en inzicht verkregen in het al dan niet functioneren van wateren voor de voortplanting. Met de opzet van de EPMAC-monitoring was er eerst het idee dat de deelnemers in een weekend dát kunnen leren, waarvoor ze eerder een seizoen of meerdere seizoenen met de amfibieën zouden moeten meegroeien. Wat blijkt is dat de mensen met EPMAC een enorm bruikbaar handvat hebben. Door de ervaring en inzichten van de monitoring krijgen ze meer ecologisch inzicht, dit vormt uiteindelijk de basis om amfibieën effectief te kunnen beschermen. Mijn motivatie voor educatieve activiteiten is dat ik

daarmee de directe soortenkennis en interesse in bescherming en beheer op landschapsschaal wil vergroten om zo tot een meer harmonieus Europa te komen, met ruimte voor amfibieën en natuurlijke processen.

Hoe zien jullie de rol van RAVON in internationaal verband? Wat kunnen we in Nederland nog opsteken van andere landen (en omgekeerd: wat kan men in het buitenland doen met de ervaringen die door RAVON zijn opgedaan)

Rob: Netwerken en contacten worden steeds belangrijker, maar ik heb bij Frankrijk toch wel het eiland-gevoel, mede door de taalbarrière. Overal lopen geweldige natuurbeschermers rond die fantastische dingen doen. Ik heb niet gepubliceerde onderzoeksverslagen gelezen, waarvan ik weet dat ze in een Doornroosje-slaap liggen te wachten in stoffige bureaulades. We zullen gewoon nog heel veel geduld moeten hebben, en nogmaals, heel veel vrienden maken.

Wouter: RAVON weet een groot en breed publiek te bereiken en mensen te motiveren om zich in te zetten voor onderzoek naar amfibieën, reptielen en vissen. De informatie- en materialen-voorziening is heel belangrijk voor het stimuleren van enthousiaste vrijwilligers, ook in het buitenland. Door het netwerk van graag

reizende Nederlanders kan RAVON een grote invloed hebben op het verzamelen van gegevens ver over de grenzen. De faciliteiten, zoals educatieve materialen die er in Nederland zijn voor duizenden natuurvrijwilligers en werkgroepen, zouden ook goed in het buitenland kunnen worden gebruikt. Daarnaast weet RAVON heel goed beleidsmedewerkers en politici te overtuigen van de noodzaak van onderzoek of beschermingsacties. Deze ervaringen zouden op Europees niveau kunnen worden aangewend voor het verkrijgen van financiële en beleidsmatige ondersteuning voor onderzoek, inrichting en beheer ten behoeve van amfibieën. Vakkundige vrijwilligers kunnen met een beetje motivatie grote actieve bijdragen leveren aan natuurbescherming op een brede of op soortgerichte schaal in landen in de EU. Met inventariseren, maar ook met het ontwikkelen van determinatie-werken of educatieve materialen. De natuur en in het bijzonder de natuurlijk functionerende amfibieën-gemeenschappen in het buitenland zijn een zeer waardevolle referentie voor het aanwenden van functionele maatregelen en acties in Nederland. Voor Nederland zijn de succesvolle Europese LIFE-projecten een waardevolle referentie voor succesvolle acties voor bedreigde amfibieën-populaties (onder andere in Estland, Litouwen, Polen, Denemarken en Duitsland): Dragonlife, Life Baltcoast, Baltrit, Life Bombina, Eagle Life & Econet).

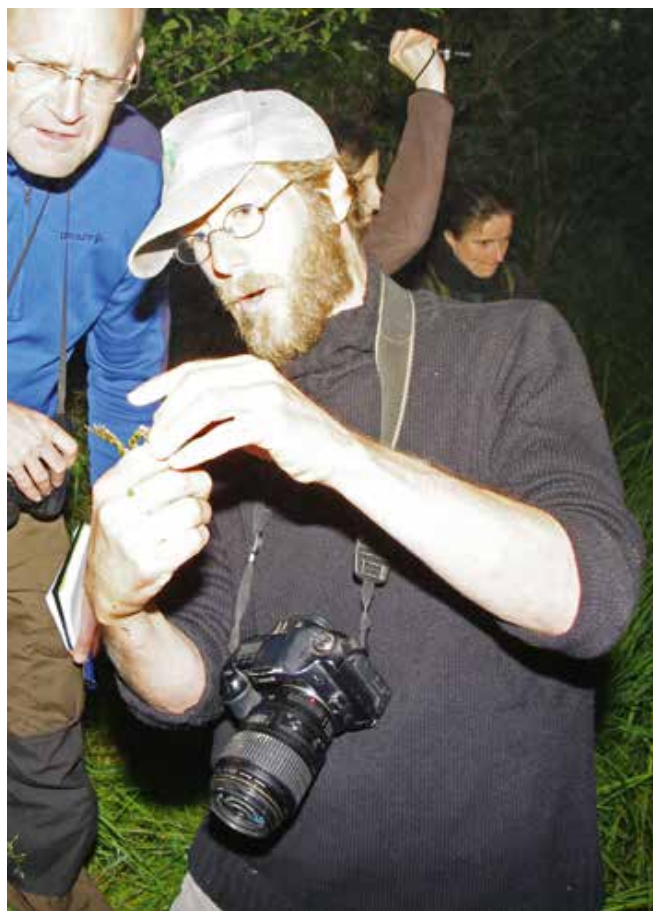
Summary

Interview with the Winners of the Lenders Prize 2015

At the annual meeting of RAVON on November 14th 2015, Rob Veen and Wouter de Vries received the Lenders Prize (bronze sculpture of a tree frog and a charter) as a mark of appreciation for their work in the field.

Raymond Creemers, RAVON

r.creemers@ravon.nl

Voor Wouter is het belangrijkste om anderen te faciliteren zodat ze zelf dingen kunnen leren waar ze mee verder komen.

De Lendersprijs

Ieder jaar selecteert een jury, bestaande uit drie personen, uit alle voorgedragen kandidaten een kandidaat die in aanmerking komt voor het ontvangen van de Lendersprijs tijdens de RAVON-dag. Vanaf 2013 is het ook mogelijk kandidaten voor te dragen voor een Jeugd Lendersprijs.

Criteria om in aanmerking te komen voor de prijs:

- er is een belangrijke bijdrage geleverd aan de bescherming van reptielen, amfibieën en/of vissen
- de verdiensten van de persoon hebben uitstraling, zowel in de eigen kring als naar buiten toe
- de verworven kennis wordt actief uitgedragen.

De prijs kan aan een persoon, maar ook aan een organisatie worden uitgereikt.

Wilt u een kandidaat voordragen?

Zend dan voor **17 oktober** een email aan r.creemers@ravon.nl. Vermeld duidelijk de naam van uw kandidaat en motiveer uw keuze. Houd het vertrouwelijk, dus breng uw kandidaat niet op de hoogte van uw voordracht!

Wat houdt de prijs in?

Allereerst is het de eer. Daarnaast ontvangt de kandidaat, bij voorkeur tijdens de RAVON-dag, een oorkonde en een beeldje van een boomkikker. In het tijdschrift RAVON wordt een interview met de prijswinnaar gepubliceerd.

Voor meer informatie over de Lendersprijs en het lezen van interviews met Lendersprijswinnaars kijk op: www.ravon.nl/lendersprijs

